

Informacja o zasadach umożliwiających przypisanie przedsiębiorców do właściwej dla nich kategorii ryzyka.

Klasyfikacja ryzyka stosowana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zduńskiej Woli stanowi realizację obowiązków wynikających z ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480).

Art. 47 ust. 1 a ww. ustawy zobowiązuje organy kontroli do udostępnienia w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu informacji o zasadach umożliwiających przypisanie przedsiębiorców do właściwej dla nich kategorii ryzyka, na podstawie dotychczasowej okresowej analizy, o której mowa w ust. 1, w terminie 3 miesięcy od dnia przyjęcia kolejnej okresowej analizy, zastępującej dotychczasową okresową analizę, z wyjątkiem informacji niejawnych oraz innych informacji stanowiących tajemnicę prawnie chronioną. Zakres udostępnianych informacji podlega ograniczeniu również ze względu na prywatność osoby fizycznej oraz tajemnicę przedsiębiorcy.

Kontrole zgodnie z art. 47 ust. 1 ww. ustawy przeprowadza się zgodnie z okresowym planem kontroli po uprzednim dokonaniu okresowej analizy prawdopodobieństwa naruszenia prawa w ramach wykonywania działalności gospodarczej (kontrola planowa). Analiza obejmuje identyfikację obszarów podmiotowych i przedmiotowych, w których ryzyko naruszenia przepisów jest największe. W oparciu o wyniki analizy określa się zasady umożliwiające przypisanie przedsiębiorców do jednej z następujących kategorii ryzyka: niskie, średnie, wysokie.

Klasyfikacja ryzyka ma na celu zapewnienie jednolitych zasad planowania i prowadzenia kontroli, umożliwienie obiektywnej oceny poziomu ryzyka związanego z działalnością gospodarczą, zwiększenie przejrzystości i transparentności działań organu kontrolnego wobec przedsiębiorców oraz zwiększenie przewidywalności kontroli i umożliwienie przedsiębiorcom zapoznania się z zasadami ich planowania.

Klasyfikacja ryzyka jest wykorzystywana przy opracowaniu rocznych planów kontroli i prowadzeniu kontroli obiektów nadzorowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Zduńskiej Woli w obszarach:

- higieny pracy i nadzoru nad chemikaliami,
- higieny dzieci i młodzieży,
- higieny komunalnej -w tym bezpieczeństwa zdrowotnego wody,
- epidemiologii.

Klasyfikacja przedsiębiorców do odpowiednich kategorii ryzyka stanowi podstawę do ustalenia

częstotliwości planowych kontroli, zgodnie art. 55a ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2025 r. poz. 1480):

1. niskiego ryzyka- nie częściej niż raz w ciągu 5 lat;
2. średniego ryzyka- nie częściej niż raz w ciągu 3 lat
3. wysokiego ryzyka- tak często, jak to jest konieczne dla zapewnienia skutecznego stosowania odpowiednich przepisów uwzględnieniem wysokiego ryzyka wystąpienia nieprawidłowości oraz środków niezbędnych do jego ograniczania.

Zwiększenie częstotliwości kontroli

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Zduńskiej Woli może zwiększyć częstotliwość kontroli poza standardowym schematem, gdy istnieją uzasadnione przesłanki do dodatkowej weryfikacji.

Takie sytuacje obejmują:

1. **Zagrożenia dla życia, zdrowia ludzi lub środowiska:**
 - wystąpienie lub podejrzenie zagrożenia,
 - zgłoszenie podmiotu rozpoczynającego działalność.
2. **Naruszenia prawa i obowiązków przedsiębiorcy:**
 - stwierdzenie istotnych naruszeń przepisów prawa,
 - uzasadnione podejrzenie popełnienia przestępstwa lub wykroczenia,
 - konieczność sprawdzenia wykonania zaleceń pokontrolnych lub decyzji nakazujących usunięcie naruszeń prawa.
3. **Wnioski z kontroli zewnętrznych i poleceń organów:**
 - wyniki kontroli organów zewnętrznych wskazują na potrzebę dodatkowej interwencji,
 - przepisy szczególne lub polecenia właściwych organów wymagają zwiększenia częstotliwości kontroli.

Zwiększenie częstotliwości kontroli może dotyczyć zarówno planowych, jak i nieplanowych kontroli, w zależności od rodzaju ryzyka i charakteru zagrożenia.

Kryteria oceny ryzyka

Ocena ryzyka dokonywana jest przed tworzeniem rocznych planów kontroli oraz w każdym przypadku aktualizacji danych o przedsiębiorcy.

Opiera się na dwóch kryteriach:

Kryterium	Opis	Punktacja
Prawdopodobieństwo naruszenia prawa	Na podstawie historii kontroli i charakteru działalności, wpływu na zdrowie publiczne, występowania czynników szkodliwych, złożonych skarg, częstotliwości i rodzaju naruszeń.	1 – niska 2 – średnia 3 – wysoka
Skutek naruszenia	Potencjalny wpływ naruszeń na zdrowie i życie ludzi lub środowisko.	1 – niski 2 – średni 3 – wysoki

Uwaga: Wynik punktowy służy do przypisania obiektu do kategorii ryzyka: niskie, średnie lub wysokie.

Macierz oceny ryzyka

Punktacja końcowa służy przypisaniu obiektu do jednej z kategorii ryzyka.

Skutek ↓ / Prawdopodobieństwo →	1 (niska)	2 (średnia)	3 (wysoka)
1 (niski)	1	2	3
2 (średni)	2	4	6
3 (wysoki)	3	6	9

Legenda:

- 1-2 pkt – niskie ryzyko
- 3-5 pkt – średnie ryzyko
- 6-9 pkt – wysokie ryzyko

Uwaga: Kategorię ryzyka przypisuje się na podstawie punktacji.

Klasyfikacja ryzyka

Ryzyko oznacza prawdopodobieństwo wystąpienia zagrożenia dla zdrowia, życia ludzi lub środowiska.

Wynik punktowy	Kategoria ryzyka	Opis
1-2 pkt	niskie	Niski stopień zagrożenia. Kontrole rutynowe zgodne z planem.
3-5 pkt	średnie	Średni stopień zagrożenia. Kontrole planowe lub interwencyjne.
6-9 pkt	wysokie	Wysoki stopień zagrożenia. Tak często, jak to jest konieczne dla zapewnienia skutecznego stosowania przepisów i ograniczenia ryzyka.

Uwaga: Kategorie służą planowaniu częstotliwości kontroli i ustalaniu priorytetów działań. Klasyfikacja ryzyka podlega aktualizacji w przypadku zmian w działalności przedsiębiorcy lub nowych informacji wpływających na ryzyko.

Szczegółowe zasady klasyfikacji ryzyka w tym opis kryteriów punktowych i przykładów ich zastosowania jest określony w załącznikach od nr 1 do 4:

Załącznik nr 1- obszar higieny pracy i nadzoru nad chemikaliami,

Załącznik nr 2- obszar higieny komunalnej w tym bezpieczeństwa zdrowotnego wody

Załącznik nr 3- obszar higieny dzieci i młodzieży

Załącznik nr 4 -obszar epidemiologii.

Załączniki stanowią integralną część Informacji o zasadach umożliwiających przypisanie przedsiębiorców do właściwej dla nich kategorii ryzyka.

Działania kontrolne przypisane do kategorii ryzyka

Kategoria ryzyka	Częstotliwość kontroli	Zakres i charakter kontroli
Niskie	Zgodnie z planem kontroli – nie rzadziej niż 1 raz na 5 lat	Kontrola planowa, działania rutynowe
Średnie	Według planu lub w razie potrzeby – nie rzadziej niż 1 raz na 3 lata	Kontrola planowa, interwencyjna lub na wniosek strony
Wysokie	Tak często, jak to jest konieczne dla zapewnienia skutecznego stosowania przepisów i ograniczenia ryzyka - nie rzadziej niż 1raz na rok	Kontrola planowa, nieplanowana lub doraźna, w tym bez uprzedzenia

Schemat określa maksymalną częstotliwość kontroli zgodnie z art. 55 i 55a ww. ustawy: dla ryzyka niskiego – raz na 5 lat, dla ryzyka średniego – raz na 3 lata, dla ryzyka wysokiego – tak często, jak wymaga charakter zagrożenia. Nie stosuje się przedziałów czasu, aby zapewnić jednolite i zgodne z przepisami prawa stosowanie częstotliwości kontroli.

Odstępstwa od podanej częstotliwości mogą wynikać z:

- ratyfikowanych umów międzynarodowych,
- przepisów prawa UE,
- przepisów odrębnych.

Dodatkowe czynniki wpływające na priorytet kontroli:

- wielkość narażonej populacji,
- warunki zdrowotne populacji,
- inwazyjność zabiegów i usług,
- ryzyka wynikające ze specyfiki obiektu.

Zawiadamianie przedsiębiorcy

Przedsiębiorca zostaje zawiadomiony o zamiarze wszczęcia kontroli zgodnie z art. 48 ust. 2 Prawa przedsiębiorców:

- Zawiadomienie wysyła się nie wcześniej niż 30 dni i nie później niż 7 dni przed planowaną kontrolą.
- W przypadkach określonych przepisami, np. gdy istnieje bezpośrednie zagrożenie zdrowia lub życia, kontrola może być przeprowadzona bez uprzedzenia.
- Zawiadomienia nie wymaga kontrola w zakresie bezpieczeństwa żywności i żywienia.

Zawiadomienie zawiera informacje o zakresie kontroli i podstawie prawnej jej przeprowadzenia, tak aby przedsiębiorca mógł się odpowiednio przygotować.

Kontrole nieplanowane

Kontrole nieplanowane przeprowadzane są niezależnie od kategorii ryzyka w szczególności w przypadkach:

- skarg lub zgłoszeń od obywateli,
- postępowań prowadzonych przez PPIS w związku z interwencjami,
- wystąpienia lub podejrzenia zagrożeń zdrowotnych,
- weryfikacji wykonania zaleceń pokontrolnych,
- poleceń właściwych organów administracji,
- postępowań administracyjnych i egzekucyjnych (kontrole sprawdzające),
- zgłoszenia wypoczynku dzieci i młodzieży w bazie wypoczynku prowadzonej przez ministra właściwego ds. oświaty i wychowania,
- otrzymania z europejskich systemów RAPEX/Safety Gate, ICSMS, PENOnline, INTERACT PORTAL notyfikacji produktów, które są wprowadzane/udostępniane na rynku przez podmioty działające na terenie danego powiatu,
- podejrzenia wytwarzania i wprowadzania do obrotu środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych,
- prowadzenia przez przedsiębiorców działalności w zakresie wytwarzania, przetwarzania, przerabiania, przywozu, wywozu, wewnątrzwspólnotowej dostawy lub wewnątrzwspólnotowego nabycia oraz wprowadzania do obrotu nowej substancji psychoaktywnej, w tym w postaci mieszaniny lub w wyrobie,
- zgłoszeń zamiaru przystąpienia do prac polegających na zabezpieczeniu, usunięciu lub transporcie wyrobów zawierających azbest,
- zgłoszenia ogniska epidemicznego przez podmiot leczniczy,
- zlecenia kontroli przez inny/organ /instytucję uprawnioną do wydawania poleceń w zakresie przeprowadzania kontroli organom Państwowej Inspekcji Sanitarnej np. organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej wyższego szczebla, Najwyższa Izba Kontroli.
- zarządcę wodociągu; wykonywane są wtedy kontrolne badania wody, mające na celu sprawdzenie czy woda spełnia wymagania, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Kontrole te wykonywane są niezwłocznie, niezależnie od kategorii ryzyka.

Obszar bezpieczeństwa żywności i żywienia

W obszarze bezpieczeństwa żywności i żywienia częstotliwość i zakres kontroli urzędowych prowadzonych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej są uzależnione od kategorii ryzyka, jaką przypisano danemu zakładowi spożywczemu.

Nie stosuje się art. 47 ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców, ponieważ zasady i tryb kontroli wynikają z przepisów odrębnych.

Podstawa prawna:

- rozporządzenie (UE) 2017/625 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2017 r. w sprawie urzędowych kontroli,
- ustawa z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia,
- zarządzenie Głównego Inspektora Sanitarnego (GIS) nr 291/19 z dnia 13 grudnia 2019 r. zmieniające zarządzenie w sprawie procedury przeprowadzania urzędowej kontroli żywności oraz materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Instrukcja GIS dotycząca kryteriów oceny zakładu produkcji/obrotu żywnością/żywieniem zbiorowego/materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością określa kryteria oceny zakładu uwzględniając rodzaj ryzyka: ryzyko niskie, średnie i duże, a także kategoryzację zakładów w oparciu o profil działalności.

Częstotliwość kontroli według kategorii ryzyka w obszarze bezpieczeństwa żywności i żywienia:

1) wysokie ryzyko:

- kontrola nie rzadziej niż co 12 miesięcy dla zakładów produkcyjnych,
- kontrola nie rzadziej niż 1 raz na 18 miesięcy dla zakładów obrotu;

2) średnie ryzyko:

- kontrola nie rzadziej niż 1 raz na 18 miesięcy zakładów produkcyjnych,
- kontrola nie rzadziej niż 1 raz na 24 miesiące dla zakładów obrotu;

3) niskie ryzyko:

- kontrola nie rzadziej niż 1 raz na 24 miesiące dla zakładów produkcyjnych,
- kontrola nie rzadziej niż 1 raz na 36 miesięcy dla zakładów obrotu

Kategoria nie jest przypisywana raz, w każdej chwili może ulec zmianie. Na podstawie ustaleń kontrolnych może zostać podwyższona, obniżona lub utrzymana.

Publikacja i aktualizacja

Informacja o zasadach umożliwiających przypisanie przedsiębiorców do właściwej dla nich kategorii ryzyka jest publikowana w Biuletynie Informacji Publicznej, podlega przeglądowi oraz aktualizacji na

podstawie wyników kontroli, zmian w przepisach prawa oraz na podstawie analiz ryzyka. W przypadku zmian, aktualizacja analizy jest publikowana w terminie 3 miesięcy od dnia przyjęcia kolejnej okresowej analizy zastępującej dotychczasową analizę zgodnie z art. 47 ust. 1a Prawa przedsiębiorców.

Kontakt

Pytania dotyczące niniejszej informacji należy kierować na adres e-mail Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Zduńskiej Woli sekretariat.psse.zdunskawola@sanepid.gov.pl